

GRAĐANSKI AKTIVIZAM

#MjesneZajednice

august 2017.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Švedska
Sverige

Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH

Armin Sirčo, viši koordinator i rukovodilac Sektora socijalne uključenosti i demokratske uprave Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP)

„Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH“ je zajednički projekt Vlade Švicarske i Vlade Švedske u vrijednosti od 14,5 miliona KM, a sprovodi ga Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP) u partnerstvu s Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ministarstvom uprave i lokalne samouprave Republike Srpske, Ministarstvom pravde Federacije BiH, Vladom Brčko Distrikta i oba entitetska saveza opština/općina i gradova.

136 mjesnih zajednica i 24 općine/opštine/ grada učestvuje u prvoj fazi projekta, od jula 2015. godine do jula 2019. godine, čime će se doprinijeti poboljšanju kvalitete života 300.000 ljudi širom zemlje - Banja Luka, Bijeljina, Brčko, Gračanica, Gradačac, Gradiška, Ilijas, Jablanica, Kluč, Kotor Varoš, Lakaši, Ljubinje, Ljubiški, Nevesinje, Olov, Pale, Petrovo, Rudo, Sanski Most, Stari Grad Sarajevo, Tešanj, Visoko, Zenica i Žepče.

Tokom proteklih mjeseci projekat „Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH“ je uspješno nastavio da radi na promociji demokratskog i direktnog učešća građana u lokalnoj upravi, fokusirajući se na izgradnju kapaciteta, poboljšanje infrastrukture i pružanje kvalitetnijih usluga na nivou mjesnih zajednica.

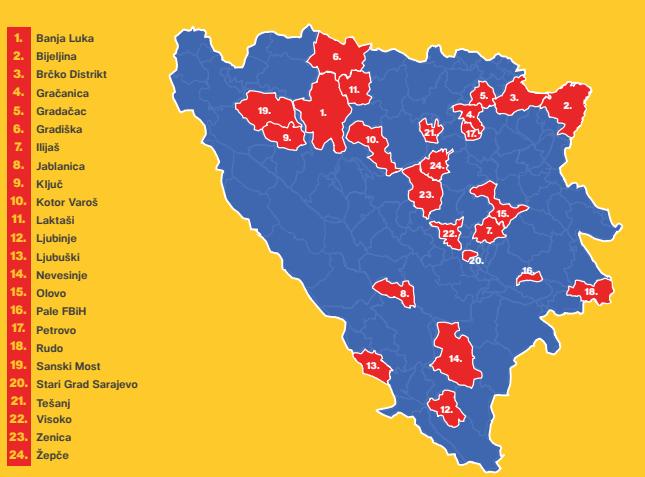
Od početka projekta više od 2.700 građana učestvovalo je na forumima i treninzima u svojim mjesnim zajednicama. Trenutno su završeni građevinski radovi u 32 mjesne zajednice, a potpisani su ugovori za implementaciju još 49 infrastrukturnih projekata. Organizacije civilnog društva trenutno rade 18 projekata s fokusom na socijalno isključene kategorije stanovništva, a u narednom periodu počinje implementacija 31 projekta u 37 mjesnih zajednica. Ove inicijative donijele su nove puteve, igrališta, obnovljene i toplije učionice i prostorije za rad.

Predstavnici mjesnih zajednica, jedinica lokalne samouprave i organizacija civilnog društva prošli su i brojne edukacije koje su ojačale njihove kapacitete i osnažile ih da aktivnije i odgovornije učestvuju u svojim zajednicama, kroz treninge s Centrom za promociju civilnog društva. Zahvaljujući partnerskom odnosu s Fondacijom Networks, nakon organizacije šest Startup dana, nastavili smo da podstičemo građanski angažman kroz pružanje mentorske podrške za razvijanje društveno korisnih ideja i projekata. Fondacija za razvoj i demokratiju radi s nama i partnerskim mjesnim zajednicama i jedinicama lokalne samouprave na razvijanju političkog barometra, koji će značajno doprinijeti jačanju odgovornosti svih nivoa vlasti, kao i svih uključenih u implementaciju projekta.

Ovaj projekat je za samo godinu dana poboljšao kvalitet života više od 100.000 građana BiH u 24 jedinice lokalne samouprave i 136 mjesnih zajednica, podstičući poduzetnički duh i promovišući jaču ulogu građana u demokratskim procesima, te s istom energijom nastavljamo da radimo dalje na izgradnji društvenog kapitala i društvene kohezije u zajednicama širom Bosne i Hercegovine.

U narednom periodu nastavićemo da adresiramo potrebe koje su prepoznali sami građani, kroz nove javne pozive za projekte te implementaciju značajnih inicijativa u mjesnim zajednicama. Akcenat će i dalje biti na promociji učešća građana, posebno žena i omladine, razmjeni iskustava i dobrih praksi, te promociji dosadašnjeg rada kroz novu web platformu.

Kako bi promovisali bolju i kvalitetniju lokalnu upravu, koja radi za korist svih građana, raspravljaće se i analizirati i nove vizije mjesnih zajednica, a u planu je i razmatranje i revizija postojećeg pravnog okvira unutar koga mjesne zajednice sada funkcionišu i testiranje modela mjesnih zajednica, kako bi se identifikovali najbolji uslovi za demokratski angažman i rad na ovom nivou.

Pogledajte novu infografiku projekta:

[http://www.ba.undp.org/content/dam/bosnia_and_herzegovina/docs/Mesne%20zajednice%20M%20Zs/INFOGRAFIKA%20LATINICA%20\(ISPRAVLJENO\).pdf?download](http://www.ba.undp.org/content/dam/bosnia_and_herzegovina/docs/Mesne%20zajednice%20M%20Zs/INFOGRAFIKA%20LATINICA%20(ISPRAVLJENO).pdf?download)

Jačanje uloge žena u zajednicama

Projekat „Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH“ također radi na promociji većeg i kvalitetnijeg angažmana žena i omladine u procesima donošenja odluka. U svrhu ostvarivanja ovog cilja, na početku projekta rađena je precizna i detaljna strategija ravnopravnosti spolova, kako bi se osigurala što veća uključenost žena i djevojaka u projektnе aktivnosti.

„Naša ideja je uvijek bila da dvije grupe posebno budu naši motivatori promjene u projektu - jedno su mladi, drugo su žene. Imamo dobar akcioni plan za dodatnu motivaciju žena da se uključe u političke procese na lokalnom nivou, i da podržimo one žene koje imaju ambicije, sposobnost i znanje da budu uključene, ne nužno da samo participiraju u političkom životu, već da budu društveno aktivne u svojim zajednicama. U ovom projektu imamo priliku svjedočiti potencijalima žena na lokalnom nivou. Žene često ne učestvuju jer nemaju vremena, i društveni centri treba da se animiraju da se stvore potencijali, da se žene kroz svoje grupe, biznise, forme, kroz povezivanje, podstaknu na aktivnosti - želimo da od sporadičnog, napravimo jedan sistematski, konzistentan pristup jačanju uloge žena u zajednici,“ Armin Sirčo, viši koordinator i rukovodilac Sektora socijalne uključenosti i demokratske uprave Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP).

Prije početka projekta, žene su rijetko prisustvovalo sastancima mjesnih zajednica. Pokretanje foruma i drugih aktivnosti u društvenim centrima motivisalo je ovu skupinu

UDRUGA ŽENA "PRVA", ŽEPČE

„Željeli smo formirati udrugu koja će pomoći ženama da postanu svjesne da su promjene u društvu, općini i mjesnoj zajednici moguće, te da one moraju biti pokretači tih promjena i odlučivati o obrazovnoj politici, zdravstvenoj zaštiti, putnoj infrastrukturni i drugim bitnim pitanjima. Cilj nam je da žene znaju gdje i na koje načine mogu učestvovati i koji put njihove ideje trebaju proći da bi bile prihvачene. Također, kroz ovaj proces bitno nam je da žene prepoznaju svoje potencijale i vještine koje već imaju, kao i da usvoje neke nove vještine koje će doprinijeti boljtku zajednice,“ Marijana Matijević, predsjednica Udruge.

da učestvuje u definisanju prioriteta. U slučajevima gdje su žene već organizovale određene inicijative, ovaj projekat im je dao dodatni elan da se uključe kroz razne edukacije i seminare, ili organizacije civilnog društva i mjesne zajednice. Danas, u 136 mjesnih zajednica koje su obuhvaćene ovim projektom, žene su aktivne učesnice foruma i definisanja prioriteta, gdje čine 40-60% prisutnih, pohađaju edukacije, rade na pripremi i razvoju projektnih prijedloga, dolaze na sastanke i ključni su akteri u projektu i životu zajednice.

„Prije ovog projekta, bilo je dosta apatije među građanima, a to se posebno odnosi na žene u ruralnim sredinama.

Zahvaljujući forumima koji se sada redovno održavaju, sve je više žena koje učestvuju i zalažu se za svoja prava, i to mi je drago, jer i uloga žene u društvu počinje da raste,“ Adisa Spahić, menadžerica Društvenog centra Gračanica.

„Prisustvo žena u ovom projektu je bitno ne samo radi broja, već i radi tog uvida koji mogu da unesu u situaciju na nivou zajednice, jer razmišljaju malo šire o tome šta je potrebno. Iako je istraživanje koje smo radili prošle godine ukazalo na to da žene vrlo malo žele da se uključe u procese lokalne politike ili organe mjesnih zajednica, pozitivno je to što sada zaista pokazuju želju da dođu na treninge i na forme, hoće da uče, primjenjuju svoje znanje dalje i pomažu drugima, tako da zaista vidimo napredak u ovom smjeru, iako smo svjesni da treba vremena da se prođe koz proces promjene mentaliteta i jačanja kapaciteta,“ Majda Ganibegović, voditeljica projekta „Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH“.

Članice i osnivačice su žene koje imaju više od 20 godina iskustva u radu u nevladinom sektoru. Ideja o osnivanju udruge žena postojala je duži niz godina, ali su konačan korak napravile krajem prošle godine. Naziv udruge „Prva“ također predstavlja i misiju udruženja - promjena, razvoj, vizija i aktivizam. U sklopu projekta „Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH“, Udruga žena „Prva“ počinje implementaciju projekta „Naša OsnaŽENA zajednica.“

„Dale smo sebi za zadatak da napravimo promjenu na nivou lokalne zajednice, i da svojim idejama i projektima napravimo dobar temelj za žene, muškarce i mlade koji će nastaviti naš rad. Ako ne radimo i ne činimo ništa, ne možemo očekivati neku promjenu, kaže Marijana.

Šampioni projekta

Ferida Begović, MZ Kalošević,
Tešanj

Ferida Begović je sekretar Mjesne zajednice Kalošević, koja ima 1801 stanovnika, ali je također i jedna od rijetkih žena koje se bave politikom, a aktivna je i u nevladinom sektoru, gdje promoviše edukaciju i ekonomsko osnaživanje žena. Vođena željom da postigne pozitivne promjene u svojoj zajednici, Ferida koristi svoje vrijeme, energiju i vještine kako bi osigurala bolji život sebi, svojoj porodici, ali i drugim ženama u Tešnju.

Iako je cijeli njen profesionalni angažman bio u javnoj administraciji, inicijalna kapsula koja ju je ponukala da se uključi u politiku bio je ostanak bez posla. Odlučivši da preuzme aktivnu ulogu u društvu i da doprinese napretku zajednice, angažovala se u mjesnim odborima i udruženjima žena, te se kandidovala i za općinsko vijeće i na kantonalm nivou.

„Kroz svoj rad i politički angažman shvatila sam da je pojedincu jako teško nešto promijeniti, i da se trebamo uključiti na sve načine - kroz politiku ili nevladin sektor, da bismo aktivno radili na promjenama u društvu. Ljudi su ključ promjene na svim nivoima, i ako se mijenjaju ljudi, mijenjaće se i institucije. Ne možemo stvoriti napredak ako svi ne damo svoj doprinos,“ kaže Ferida.

Kroz razgovor, naglašava da je uloga žene u društvu još uvijek ograničena, ali da za to nedostaje ne samo podrška zajednice, već i motivacija njenih sugrađanki za politički angažman.

„Ja sam jako puno radila na animiranju žena da se uključe u politiku, udruženja, organe mjesne zajednice. Problem je što je dosta žena nezainteresovano, ali ako se uključe, mogu se izboriti i za bolje pozicije na listama. Ono što je potrebno prije uključivanja je svakako i edukacija – žene, kao i muškarci koji se uključuju u politiku, moraju znati osnovne nadležnosti, organizaciju općinskog vijeća, kantona i drugih nivoa uprave.“

Njen aktivni angažman u zajednici i na ovom projektu donio joj je željene rezultate na profesionalnom planu, te je Ferida sada u radnom odnosu u svojoj mjesnoj zajednici. Kako bi imala što više znanja, vještina i sposobnosti potrebnih za njen rad, učestvovala je na svim treninzima koji je nudio ovaj projekt, uključujući obuke za facilitatore, korištenje informaciono-komunikacijskih tehnologija, pisanje projektnih prijedloga i upravljanje projektnim ciklusom, te je također imala priliku i da

učestvuje u studijskoj posjeti gradu Rijeka, koja je za nju bila veoma pozitivna. Pored edukacije, Ferida naglašava bitnost razmjene ideja i iskustava s drugima: „Osim obuka, ono što je bilo veoma korisno je i što smo upoznali jako puno ljudi iz mjesnih zajednica, općina, entiteta, razmjenjujemo iskustva s drugima, i srećem toliko pozitivnih i vrijednih ljudi.“

Ovaj projekat joj pomaže da, zajedno sa svojim sugrađanima, adresira neke od gorućih problema u zajednici, kao što su asfaltiranje puteva i druga pitanja infrastrukture, ali Ferida ističe da je najbitniji dio projekta društvena kohezija koja se stvara tokom ovog procesa. Građani se najviše uključuju kroz forume, i tu su motivisani jer shvataju da baš oni mogu odlučivati o tome šta će se raditi u njihovim mjesnim zajednicama. Iako još uvijek postoji određena doza nepovjerenja među građanima, to povjerenje se polako vraća, jer su svi motivisani da vide napredak u svojoj zajednici. Ovo učeće i angažman osiguravaju veću odgovornost svih uključenih u razvoj zajednice, te se veći akcenat stavlja na sposobnost i rad, a samim tim i zajednica doživljava napredak.

Pored političkog angažmana u zajednici, Ferida je također aktivna u nevladinom sektoru, članica je Skupštine Crvenog krsta, te je bila članica komisija za ravnopravnost spolova i kodekse ponašanja.

Prije nekoliko godina uspostavila je kontakt s Udruženjem „Žene za žene International“ u Sarajevu, vođena željom da se žene sa sela, koje je jako teško društveno animirati, aktiviraju i edukuju.

„Kroz rad s njima, bila sam svjesna da im nedostaje društvenog angažmana i međusobnog druženja, zbog velikog broja obaveza, te smo preko ove organizacije imale priliku da radimo edukacije koje se tiču ženskog zdravlja, ženskih ljudskih prava, kao i ekonomskog osnaživanja, kroz radionice o proizvodnji ljekovitog bilja.“

U saradnji s ovom organizacijom, Ferida je organizovala obuke za uzgoj ljekovitog bilja, ali je uskoro shvatila da će lakše ostvariti ciljeve kao formalno udruženje, jer žene pojedinačno jako teško mogu doći do finansijskih sredstava i drugih poticaja. I tako je 2011. godine nastalo Udruženje žena „Ruka“.

„Glavni cilj mi je bio ekonomsko osnaživanje žena na selu, gdje je puno žena u sličnoj situaciji – to su žene srednjih godina, koje nemaju mogućnosti da se zaposle, slabijeg su imovinskog stanja, nemaju visoko obrazovanje i samim tim imaju vrlo malo mogućnosti da budu samostalne. Također, ukoliko i rade, jako je teško školovati djecu s ovim platama,“ kaže Ferida koja je i sama majka studenta i studentice.

Nakon početne saradnje s organizacijom „Žene za žene“, Ferida je nastavila svoj rad na proizvodnji ljekovitog bilja kroz projekat „Farma“, uz pomoć kojeg je za MZ Kalošević obezbijeđena i sušara za sušenje bilja, što je pomoglo pri proširivanju biznisa. „Jako sam ponosna na to što sam bila osnivač udruženja i pokretač ljekovitog bilja,“ kaže Ferida.

„Nekoliko žena je nakon projekta registrovalo i svoj biznis, a ja se još uvijek bavim uzgojem bilja, kako sam to zavoljela. Ono što je najpozitivnije je da osim ekonomске koristi, žene ovo rade i za svoje zdravlje.“

Uprkos aktivnom političkom angažmanu, uključenosti u projekat „Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH“, rada u Udruženju žena „Ruka“ i uzgoju ljekovitog bilja, Feridi ne nedostaje ni ideja ni energije za dalji rad. Trenutno je završila i obuku za pčelarstvo, te i dalje kroz ovaj projekat i nevladin sektor motiviše druge žene i omladinu da zajednički rade na ostvarivanju novih ciljeva razvoja MZ Kalošević.

Ferida Begović na panel diskusiji ispred projekta „Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH“, na predstavljanju „Strategije Švicarske saradnje u BiH“ u Sarajevu, u organizaciji Švicarske ambasade u BiH.

Korištenje informatičke opreme - tehnička podrška projektu

Kako bi se stvorili uslovi za pružanje pristupačnije, efikasnije i kvalitetnije usluge građanima, projekat je osigurao i tehničku podršku za svih 136 mjesnih zajednica, kroz dodjelu standardizovanog seta informatičke opreme. U mjesnim zajednicama i društvenim centrima oprema je uveliko olakšala rad osoblja, koje sada ima mogućnost da samostalno prati javne pozive, piše projekte i aplicira za novčana sredstva, kao i da radi na umrežavanju sa mjesnim zajednicama unutar projekta, i šire.

„Društveni centar, kao i nova informatička oprema su tu za dobrobit građana. Zahvaljujući opremi, ovdje sada možemo da zajednički pišemo projekte s predstvincima drugih mjesnih zajednica, i da pomažemo jedni drugima,“ Adisa Spahić, menadžerica Društvenog centra Gračanica.

Mjesnim zajednicama općine Žepče oprema je dodijeljena 30. 3. 2017. godine i od tada je raspoređena u svih šest mjesnih zajednica koje su uključene u

projekat. Oprema se trenutno koristi za rad zajednica, ali pored svakodnevnih usluga građanima, planirano je i da ta oprema pomogne pri umrežavanju centara za socijalni rad s mjesnim zajednicama, kako bi se osigurala pravična raspodjela socijalne pomoći, koja bi pomogla pri implementaciji vizije projekta.

„Imamo puno korisnika socijalne pomoći, koji novac traže iz različitih izvora - ureda za socijalnu skrb, općine, mjesnih zajednica, ali baza podataka centra za socijalnu pomoći nije uvezana s bazom u općini. Sada ćemo raditi na tome da uvežemo i druge mjesne zajednice kako bi se napravila baza podataka, kako bi se znalo ko je dobio socijalnu pomoći i koliko, da bi se osigurala ravnomjerna i pravična raspodjela sredstava. Uz takvu vrstu umrežavanja, moglo bi se djelovati i u drugim smjerovima, tako da bi građani možda u mjesnim zajednicama mogli vaditi rodne listove ili druge dokumente,“

Ivan Ćurić, zamjenik koordinatora projekta, Općina Žepče.

Podrška demokratskom učešću i aktivizmu

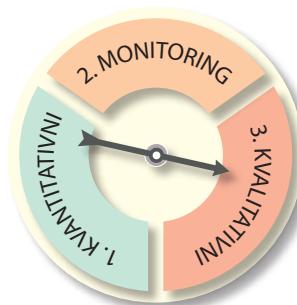
POLITIČKI BAROMETAR

U saradnji s Fondacijom za razvoj i demokratiju, organizovani su otvoreni sastanci s vijećnicima gradskih i opštinskih/općinskih vijeća i mjesnih zajednica gdje se razgovaralo o planovima razvoja mjesne zajednice kroz prizmu građanskog učešća, s novom ulogom mjesne zajednice kao centra direktnе participacije građana u demokratskim procesima. U svim jedinicama lokalne samouprave i mjesnim zajednicama nakon toga su ispunjeni upitnici čiji rezultati su korišteni za politički barometar.

Barometar je koncipiran kao alat koji se može koristiti za:

- a) razvijanje odgovarajućih dugoročnih mehanizama odgovornosti,
- b) osiguravanje transparentnosti ključnih politika aktera procesa,
- c) osiguravanje okvira za zagovaranje,
- d) definiranje stavova građana prema lokalnim pitanjima i unapređenje njihovog angažmana u lokalnim procesima donošenja odluka.

Testiranje političkog barometra je do sada provedeno u općinama Ljubuški i Nevesinje.

Barometar se sastoji iz 3 dijela (kvantitativnog, monitoringa i kvalitativnog dijela):

1. Prvi dio barometra, *kvantitativni*, nastoji da izmjeri nivo aktivnosti mjesnih zajednica i kvalitet sudjelovanja građana u lokalnim procesima.
2. Drugi dio barometra, *monitoring*, prati implementaciju definiranih razvojnih ciljeva općine. Svaka općina je odredila četiri razvojna pravca, i sama će izvještavati o koracima koje poduzima kako bi se ti određeni ciljevi ispunili.
3. Treći, kvalitativni dio predstavlja zapravo analizu podataka dobivenih kroz prva dva dijela. Kvalitativna analiza je neophodna, s obzirom da su načini funkcioniranja ovih procesa različiti od općine do općine.

Mjesne zajednice u brojkama

U periodu od maja do avgusta 2017. godine:

- završeni su građevinski radovi u **32** mjesne zajednice
- nabavljena je fitnes oprema za **3** mjesne zajednice, muzička oprema za **2** mjesne zajednice te ultrazvuk za jednu mjesnu zajednicu
- implementira se **18** projekata organizacija civilnog društva s fokusom na socijalno isključene kategorije stanovništva iz **17** mjesnih zajednica
- odobreno je **77** projekata mjesnih zajednica iz **13** jedinica lokalne samouprave
- potpisani su ugovori za implementaciju **49** građevinskih projekata u mjesnim zajednicama
- pokrenut je proces nabavke vozila za jednu mjesnu zajednicu te proces nabavke opreme za multimedijalne kabinete također u jednoj mjesnoj zajednici
- potpisano je **27** ugovora za još **31** projekt organizacija civilnog društva iz **37** mjesnih zajednica

- održano je **6** Hack4MZ radionica na temu "Kako finansirati svoju ideju?", kojima je prisustvovalo **49** finalista iz **18** jedinica lokalne samouprave
- održano je **6** događaja na temu motivacionog liderstva, aktivizma i poduzetništva, kojima je prisustvovalo preko **200** osoba
- potpisano je **5** ugovora za renoviranje društvenih Centara

U Sarajevu su 15. 08. 2017. godine potpisani ugovori sa dodatnih 27 nevladinih organizacija u 35 mjesnih zajednica

Izgradnja i razvoj kapaciteta

OBUKE I TRENINZI

Nakon javnih poziva za prijavu projekata mjesnih zajednica i organizacija civilnog društva, ukazala se jasna potreba za izgradnjom kapaciteta u ovom segmentu. Da bi se uspješno riješilo pitanje uključenosti u projekat i facilitirao proces prijava, u saradnji s Centrom za promociju civilnog društva organizovani su treninzi za mjesne zajednice i organizacije civilnog društva za pisanje prijedloga projekata, te trening trenera i obuke lobiranja za treću kohortu jedinica lokalne samouprave.

Trening upravljanja projektnim ciklusom u Banjoj Luci

„Kao mjesna zajednica, prošli smo obuke za facilitatore, osposobljeni smo da prepoznamo probleme, definisemo ih i realizujemo. Nismo preskočili ni jedno predavanje ni trening i kao mjesna zajednica smo maksimalno uključeni i kako nam je stalo da to i na terenu predstavimo. Od naših 10 prioriteta koje smo identifikovali, među kojima su bili izgradnja igrališta i šahovske table, edukacije za djecu, energetska efikasnost, sanacije postojećih zgrada, ulica i dionica, skoro 6 ili 7 smo riješili kroz ovaj projekat,” Fahrudin Pojskić, MZ Sejmen, Zenica.

UMREŽAVANJE I SARADNJA

U sklopu projektnih aktivnosti, i kao nastavak fokusa na izgradnji kapaciteta i razvoju poduzetničkog duha među građanima, nakon šest Startup dana u Sarajevu, Tešnju, Zenici, Ljubuškom, Banjoj Luci i Bijeljini, uspostavljeni su i sistemi za pružanje podrške onima čije su ideje bile predstavljene i nagrađene kao društveno korisni projekti od značaja za šиру zajednicu. Zajedno s Fondacijom Networks, za pobjednike je osigurana mentorska podrška i praćenje razvoja projekata, kako bi došlo do njihove realizacije. U tu svrhu, održano je šest Hack4MZ radionica i šest događaja na temu motivacionog liderstva, aktivizma i poduzetništva. Tokom ovih događaja finalisti idejotvorci su se povezali s relevantnim mentorima i definisali su kriterije za odabir 5 zajedničkih akcija. Inspiraciju za dalji rad tokom održanih događaja ponudili su i motivacioni govornici Tomislav Cvitanušić i Almir Mukača.

Projekat je inspirisao i saradnju i bolje umrežavanje samih mjesnih zajednica, te sada mjesne zajednice unutar određene jedinice lokalne samouprave mogu organizovano da rade na ostvarivanju zajedničkih ciljeva.

„Nakon sastanaka koje smo imali kao dio ovog projekta, mjesne zajednice u opštini (za sada neformalno, jer po zakonu o lokalnoj samoupravi nismo pravna lica) imaju svoje vijeće ili savjet, u sklopu kog planiraju da povremeno održavaju zajedničke sastanke, nakon čega bi predlagali opštini naše ideje i razvojne projekte, i samim tim imali veći uticaj na budžet. Pošto nas nema mnogo, imamo veliku solidarnost u mjesnim zajednicama, i mogli bismo na ovaj način odrediti prioritete po mjesnim zajednicama i zajednički odlučivati gdje i kada je najpotrebnije da se ulaže,” Brano Marjanović, predsjednik Skupštine opštine Petrovo.

Forum građana u MZ Paprikovac, Banja Luka

FORUMI GRAĐANA

U svim mjesnim zajednicama koje su dio projekta nastavljeno je održavanje foruma građana za definisanje prioriteta i javne rasprave. Prvi forumi održani su i u Banjoj Luci i Visokom, novim jedinicama lokalne samouprave koje su se tokom maja i juna uključile u projekat. Prvom forumu građana u MZ Paprikovac u Banjoj Luci, održanom 21. 6. 2017. godine, prisustvovalo je više od 80 građana.

„Imali smo tri foruma do sada, i na njima imamo veliku posjećenost, preko 40 osoba,” Jasmina Čehajić, sekretar MZ Tešanjka.

Razvojni partneri u posjeti projektnim aktivnostima

“Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH” predstavlja zajednički projekat Vlade Švicarske i Vlade Švedske, vrijedan 14,5 miliona KM. Kako bi imali priliku da dobiju dublji uvid u aktivnosti i izuzetne rezultate ovog projekta u zajednicama, tokom juna i jula 2017. godine organizovane su donatorske posjete mjesnim zajednicama, na kojima su predstavnici Švedske i Švicarske imali priliku da posjete projektne lokacije, te da se upoznaju s predstvincima mjesnih zajednica i lokalne samouprave, kao i s građanima, koji imaju direktnu korist od finansijskih sredstava uloženih u projekat.

„Projekat Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH, koji finansiraju vlade Švicarske i Švedske u vrijednosti u 14,5 miliona BAM, uključuje i sufinsaniranje od strane jedinica lokalne samouprave od 30%, što daje domaćim vlastima osjećaj vlasništva nad projektom, te podstiče njihov veći angažman. Ono što je posebno bitno naglasiti je da su razne aktivnosti koje su implementirane u sklopu projekta identifikovane kao prioriteti od samih građana i uključuju veliki broj volontera,” Sukhrab Khoshmukhamedov, zamjenik Rezidentnog Predstavnika UNDP-a u BiH.

ZENICA, 19. 6. 2017.

Švicarska delegacija iz Berna i predstavnici Ambasade Švicarske u BiH su imali priliku da se upoznaju s izuzetnim rezultatima koji su postignuti tokom ovog i drugih projekata u Zenici. Gosti su upoznati s funkcionisanjem mjesnih zajednica na području grada Zenica, nadležnostima i radom, kao i s inicijativama koje se trenutno implementiraju na području grada.

„Bilo nam je posebno dragو da budemo domaćini jednom ovakvom skupu i posjeti našoj mjesnoj zajednici, i pokažemo šta smo do sada uradili u sklopu projekta,” Fahrudin Pojskić, predsjednik Mjesne zajednice Sejmen, Zenica.

PETROVO I GRADAČAC, 24. 7. 2017.

Predstavnici ambasada Švicarske i Švedske su u Petrovu i Gradačcu posjetili nekoliko projekata u mjesnim zajednicama. U Domu zdravlja u Petrovu imali su priliku vidjeti ultrazvuk, čija kupovina pozitivno utiče na životе svih građana, te čuti više o projektu Crvenog krsta kroz koji se organizuju volonteri iz 7 mjesnih zajednica u opštini Petrovo da rade s penzionerima, osobama preko 60 godina bez primanja, ženama i drugim osobama kojima je potrebna pomoć.

Posjećeni su i osnovna škola i igralište koje je napravljeno u MZ Krtova, te MZ Vida u Gradačcu, gdje je urađen projekat javne rasvjete. U novom društvenom centru su također imali priliku da se upoznaju i druže i s inspirativnim predstvincima Vijeća mladih.

„Ovo je moja prva posjeta MZ aktivnostima, i izuzetno mi je zadovoljstvo da steknem uvid u način na koji se realizira projekat i kako mjesne zajednice funkcionišu. Ovo je jedan od mojih omiljenih projekata, zato što djeluje tamo gdje ljudi žive. Za mene je projekat živ kada upoznam ljudе i vidim kako oni rade, i kako ga implementiraju“, Barbara Datwzler Scheuer, direktorica za saradnju, Ambasada Švicarske u BiH.

„Kroz ovaj projekat i aktivnosti naučili smo da se uz prave ljudе i dobre ideje može puno uraditi i postići, ne samo za nas, već i za druge, jer svojim akcijama mijenjamо svoje okruženje“ kaže Zlatko, član Vijećа mladih, MZ Vida 1.

MARIO VIGNJEVIĆ, programski službenik za razvojnu saradnju, reformu javne uprave i lokalne uprave, i borbu protiv korupcije, Ambasada Švedske u BiH

Saradnja vlada Švicarske i Švedske u BiH je počela davno, s jednim projektom koji je radio s mjesnim zajednicama, i zahvaljujući odličnim rezultatima, odlučili smo da nastavimo u istom smjeru. Zadovoljstvo mi je da vidim da i ovaj projekat već daje dobre rezultate. Način razmišljanja koji smo čuli na sastancima u Petrovu i Gradačcu je onaj koji podržavamo, a to znači što jača uloga građana, što jača uloga mjesnih zajednica u životu i radu opštine, u implementaciji projekata opštine radi dobrobiti stanovništva iznad svega. Ono što je meni najveća draž ovih projekata su vidljivi rezultati i osmijeh ljudi koji su korisnici ovog projekta i koji su svojim prijedlozima učinili da ovaj projekat bude još efektivniji.

ALMA ZUKORLIĆ, programska službenica za oblast demokratskog upravljanja, Ambasada Švicarske u BiH

Projekat „Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH“ je od posebnog interesa, kako za Vlade Švicarske i Švedske tako i za jedinice lokalne samouprave u BiH i njene građane, jer doprinosi povećanom angažmanu građana i razvijanju aktivizma, što je osnova demokratskog društva. Lokalne inicijative koje smo vidjeli tokom terenskih posjeta ukazuju na to da uključivanje građana, posebno žena i mladih osoba, u procese donošenja odluka i implementaciju inicijativa daje konkretnе rezultate, a samim tim utiče i na transformaciju lokalne uprave i veću efikasnost i odgovornost lokalnih vlasti prema građanima. Nadamo se da će se ovaj pristup replicirati i u zajednicama koje nisu dio ovog projekta, kako bi se unaprijedili procesi jačanja demokratskog društva, i promovisalo uspostavljanje partnerskog odnosa između građana, mjesnih zajednica i jedinica lokalne samouprave.

Od aktivizma do promjene - implementacija prioriteta u zajednicama

Razvoji vizija, forumi i debate u mjesnim zajednicama rezultirali su listama prioriteta i razvojnih ciljeva koje su identificirali sami građani. Na osnovu tih prioriteta, mjesne zajednice i organizacije civilnog društva prijavile su se na poziv sa svojim idejama i prijedlozima, te su zahvaljujući podršci razvojnih partnera i UNDP-a, adresirali brojna pitanja infrastrukture i druge prioritete, koji su doprinijeli kvalitetnijem svakodnevnom životu u zajednicama, uključujući popravke puteva, obnovu prostorija mjesnih zajednica, izgradnju igrališta i društvenih centara. Aktivnosti u mjesnim zajednicama i kroz organizacije civilnog društva su pokazale koliko je građanima zaista stalo da budu uključeni i doprinesu rješavanju problema u svojim zajednicama.

POBOLJŠANJE SIGURNOSTI UČENIKA, MZ OSTROŽAC, JABLJANICA

Tokom zborova građana u oktobru 2016. godine izneseno je 6 prijedloga i prioriteta, i jedan od njih je bio i poboljšanje sigurnosti i bolji pristup školi učenika i uposlenika područnog odjeljenja Osnovne škole „Suljo Čilić“ u Ostrošcu. Škola ima više od 80 učenika i u sklopu projekta trenutno se radi na uređenju dvorišta škole i olakšanog pristupa školi, uključujući izgradnju potpornog zida, kamene podlage, dva rasvjetna tijela, zamjenu ograda te izgradnju rampe za osobe s invaliditetom, kao i postavku i priključivanje nadzornih video kamera. Mještani su bili inicijatori i najveći zagovornici ovog projekta, jer im je u interesu njihova sigurnost i sigurnost njihove djece.

Ovaj projekat, u vrijednosti od 22.500 KM, od kojih opština učestvuje sa 30%, poboljšava sigurnost saobraćaja na jednoj od prometnih lokacija u Ostrošcu. Ove aktivnosti će doprinijeti sigurnosti, jer je dosadašnja ograda škole bila nesigurna, te djeca nisu smjeli u zimskom periodu silaziti ispred škole.

„Pored ovog prioriteta, zahvaljujući forumima, i sistemu bodovanja koji je sproveden kroz projekt, koji čini aktivnosti mnogo transparentnijim, također su identifikovani i drugi prioriteti, kao što je sistem grijanja u centralnoj školi. Projekt ima široku korist za zajednicu, jer se škola koristi i u druge svrhe uključujući zborove građana, predavanja poljoprivrednih udruženja, predstavljanje projekata,“ Adnan Proho, predsjednik Savjeta MZ Ostrožac. Radovi su u toku, i očekuje se da će do početka nove školske godine djeca kao i nastavni kadri i drugi korisnici škole uživati u sigurnijem prilazu školskoj zgradi.

„Sigurnost djece i svih nas je na prvom mjestu. Do sada smo izvodili i pratili djecu iz škole zbog blizine magistralnog puta i nesigurnog prilaza, ali zahvaljujući ovom projektu, poboljšaće se sigurnost djece i svih građana koji dolaze do škole. Također, staza za osobe s invaliditetom će olakšati pristup djeci s posebnim potrebama i doprinijeti njihovom obrazovanju. Ovi radovi i nova ograda će i promijeniti i uljepšati izgled naše zgrade i okruženja, i ta nova slika škole me zaista veseli,“ Dženana Delalić, rukovodilac Područnog odjeljenja Osnovne škole „Suljo Čilić“, Ostrožac.

Slični projekti rađeni su i u drugim mjesnim zajednicama u Jablanici, te je u toku uvođenje grijanja u Osnovnu školu u mjesnoj zajednici Slatina, u kojoj nastavu pohađa petnaest mališana, a objekat se koristi i u druge svrhe, uključujući održavanje zborova građana, seminara, edukacija i radionica i glasanje.

POBOLJŠANJE INFRASTRUKTURE JAVNA RASVJETA U MZ VIDA 1, GRADAČAC

Mnogobrojni projekti infrastrukture poboljšali su uslove života u šest mjesnih zajednica općine Gradačac. Neke od tih aktivnosti su projekti javne rasvjete, izgradnja društvenog centra, rekonstrukcija sportske sale, uređenje terena i igrališta, sanacija i izgradnja puteva. U MZ Vida urađena je javna rasvjeta, u vrijednosti od preko 38.000 KM, u čemu su pored UNDP-a finansijski učestvovali i općina kao i sami građani, koji su doprinijeli da se pokrivenost javne rasvjete podigne sa 60% na 90%.

„Pomak koji se desio od početka projekta pa do sada vidljiv je što se tiče i infrastrukture i građana. Javna rasvjeta je skoro gotova, imamo objekat za rad, radimo na još dva projekta javne rasvjete, izgradnje omladinskog centra i kanalizacije. A građani su shvatili da moraju

da se aktiviraju, te su i sami doprinijeli i kroz učešće, i finansijski doprinos za projekt javne rasvjete. Također je došlo do promjene i unutar vijeća, te sada znamo da imamo i druge opcije za finansiranje i prijave za projekte, i ne moramo samo gledati na općinu“, Mirel Bijedić, predsjednik MZ Vida 1, Gradačac.

OBNOVA POLIGONA U MZ TEŠANJKA

U općini Tešanj asfaltirani su putevi, rađene staze, urađene tribine, trotoar kod osnovne škole, renovirane su društvene prostorije mjesne zajednice i djecije igralište. Jedan od projekata koji je donio direktnu korist za više od 80 mališana Područne osnovne škole „Kulin Ban“ je i obnova poligona u vrijednosti od 28.930 KM. Poligon je ove godine ugostio i juliske manifestacije i Memorijalni turnir „Zajim Kurtić“, te će u narednom periodu poslužiti i kao mjesto za smotre Kuturno-umjetničkog društva iz Tešanjke,,Behar“.

Paralelno s radom na poligonom, Vijeće roditelja ove područne škole pokrenulo je i svoju akciju renoviranja školske zgrade. Aktivnosti su rađene krajem školske godine, te su se radovima prilagodili i djeca i nastavnici. Ova vrsta aktivizma pokazuje da su građani voljni i spremni da se pokrenu, zauzmu za prioritete koji su im bitni, te iniciraju i implementiraju aktivnosti koje donose dobrobit cijeloj zajednici.

„Pored ovog projekta, radimo i druge projekte sa općinom. U svemu mora biti inicijator, ali kada narod vidi da se nešto radi, i oni se pokrenu“, Jasmina Čehajić, sekretar MZ Tešanjka.

Pored projekata koji su već implementirani u mjesnim zajednicama širom BiH, brojni drugi projekti infrastrukture su započeli s implementacijom u zajednicama u sklopu prvog i drugog kruga poziva, tako da se u narednom periodu očekuje i završetak radova na vanjskom terenu Osnovne škole „Edhem Mulabdić“ i izgradnja šaha na otvorenom u **MZ Sejmen u Zenici**. Ovim projektom su obuhvaćeni i djeca i odrasli, ne samo mjesne zajednice Sejmen već i okolnih zajednica koje tu gravitiraju.

Omladinski aktivizam

Učešće mladih osoba je također veoma bitno za projekat, jer podstiče i motiviše mlađe žene i muškarce da budu aktivni članovi u svojim zajednicama i da se zalaže za pozitivne promjene u društvu. Kroz planiranje i implementaciju inicijativa od društvenog značaja, mlađi rade i na sopstvenom osnaživanju i izgradnji kapaciteta, kako bi i oni mogli da se uključe u procese donošenja odluka i preuzmu određene odgovornosti u svojim zajednicama.

Grupa mlađih ljudi iz Vijeća mlađih u Gradačcu, čije prostorije se nalaze u nedavno izgrađenom Društvenom centru u MZ Vida 1, zalaže se za aktivno učešće svojih vršnjaka. Članstvo u Vijeću mlađih prenosi se na mlađe generacije, koje se rado uključuju kada vide pozitivne rezultate. Elma, mlađa aktivistkinja, objašnjava ovaj proces animacije svojih vršnjaka: „Mladi se uključuju kada vide da radimo nešto dobro, i na taj način iskoristimo svoje vrijeme na najbolji mogući način, i radimo nešto od koristi i za sebe i za druge.“

Njihove aktivnosti uključuju organizovanje edukacija, radionice o nasilju, te pisanja projektnih prijedloga, uređenje kampa i čišćenje jezera. Kreativnost mlađih ljudi i njihove ideje, zajedno sa energijom i motivacijom, ključni su za razvoj zajednice. „Može te neko naučiti kako ćeš napisati projekat i voditi ga, ali ne može te naučiti kako ćeš izmislitи projekat,“ kaže Zlatko, mlađi aktivista.

Ono što je mlađima potrebno je više društvene podrške, ne samo od lokalnih institucija, već i društva. Ponekada se suočavaju sa skepticizmom i kritikom, ali svake godine sve je veći broj mlađih koji se pridružuju njihovim aktivnostima, te se na volonterske akcije koje organizuju u Gradačcu često odazove između 100 i 200 učesnika.

„Voljela bih vidjeti da se narod pokrene, da nisu tu samo mlađi, već od najmlađih do najstarijih, da imamo iste teme, istu priču u koju ulazemo, ako smo poboljšali nešto u svojoj zajednici, da ne ostane na tome, već da to naše uzmu i naprave još boljim“, kaže Amela.

OMLADINSKI AKTIVIZAM U DRUGIM MJESNIM ZAJEDNICAMA

„Imamo ekipu mlađih ljudi na koje možemo računati i raditi zajedno s njima. Vidimo da omladina hoće i želi da se uključi, ali da ih treba pokrenuti, i sada kada su motivisani, sve više aktivnosti prepustamo njima, a mi im stojimo na raspolaganju ako im nešto treba,“ Jasmina Ćehajić, sekretar MZ Tešanjka, Općina Tešanj.

„Prije ovog projekta, u Olovu je nedostajalo nešto za omladinu. Ovaj grad ima potencijale i kapacitete da pruži mlađim ljudima finu budućnost i stabilnost, ali je nedostajalo nešto što bi pokrenulo omladinu da učestvuju. Sada imamo zaista pozitivan odziv mlađih ljudi u našim aktivnostima,“ Hedija Jamaković, koordinatorica projekta, Općina Olov.

Osnaživanje socijalno isključenih kategorija

Pored aktivnosti i projekata mjesnih zajednica, u svim partnerskim mjesnim zajednicama, organizacije civilnog društva su također implementirale projekte od šireg društvenog značaja, s posebnim fokusom na socijalno isključene kategorije stanovništva.

CRVENI KRST, PETROVO

„Tokom procesa definisanja prioriteta, na dva foruma u julu i avgustu 2016. godine, u svih pet mjesnih zajednica koje su uključene u ovaj projekat, ponavljala se ideja o potrebi za pružanjem podrške marginalizovanim grupama, posebno starijim osobama, koje nemaju nikakva primanja,” objasnila je Marica Nikić, sekretar Crvenog krsta i koordinatorica projekta volontera.

Da bi se odgovorilo na ovaj izazov, Crveni krst je osnovao mrežu volontera koji dobrovoljno djeluju i pružaju usluge starijoj populaciji o kojima nema ko da brine, posebno onima u udaljenim područjima. Projekat doprinosi i boljem kvalitetu života za djecu do 15 godina, kojih je oko 200 direktnih korisnika, penzionerima s primanjima ispod 400 KM, od kojih 750 ima direktnu korist od mreže, kao i samohranim majkama i nezaposlenim ženama. U kriznim situacijama, kao što su poplave ili druge elementarne nepogode, mreža volontera bi bila od neprocjenjive važnosti za cijelu Opština Petrovo, koja broji preko 7000 stanovnika.

Mreža od 21 volontera, koji su prošli obuku, djeluje u svih 7 mjesnih zajednica Opštine Petrovo, te ciljanim skupinama građana pomaže kroz rad u kući, pripremu drva za zimu, pri kupovini lijekova, hrane, čišćenju, ili dovoženju do doma zdravlja.

„Ideja volonterizma u našoj zajednici je nova, posebno u formi organizovane mreže, i nama je bio za cilj aktivirati mlade, ali i angažovati sve dobne skupine da se uključe u ovu inicijativu. Volonteri nisu motivisani finansijskim sredstvima, jer ne dobijaju platu, već željom da pomognu i urade nešto korisno za svoju zajednicu,” kaže Marica Nikić.

„Namjera je stvoriti bazu podataka o marginalizovanim grupama, koja će biti osnova za naš dalji rad. Također, želimo da u budućnosti mreža volontera postane i registrovana organizacija s obaveznim učešćem u planiranju budžeta Opštine,” Vlado Simić, koordinator projekta u Opštini Petrovo.

„NAŠ KONCEPT“, MZ VRATNIK, OPĆINA STARI GRAD SARAJEVO

Jedna od aktivnosti koje direktno utiču na živote žena u općini Stari Grad Sarajevo su svakako i radionice i edukacije koje organizuje Udruženje „Naš koncept“.

„Dugo sam bila zatvorena u kući, jer imam reumatski artritis, ali mi je ovaj rad pomogao da se promijenim. Sada mi je draga da mogu da nešto napravim i da svoje rukotvorine i ogrlice dajem kao poklone. Ovo je psihička terapija – kroz ručni rad postajemo smirenije, i voljeli bismo da nastavimo ovako da se družimo, zaista nam je to potrebno,“ Alma, MZ Vratnik.

Više od 40 žena iz raznih slojeva društva, nezaposlene, zaposlene, penzionerke, profesorice, frizerke, one koje su završile studije i nisu još uvijek našle zaposlenje, žene na margini društva, ili bolesne, sve zajedno učestvuju u edukacijama pravljenja nakita od žice, firmo-mase i filcovane vune, kao i heklanog nakita, te tehnika dekupaža. Pored radionica za edukaciju koje imaju za cilj ekonomsko osnaživanje žena, ali i psiho-terapeutski učinak, također su organizovani i časovi aerobika, na koje dolazi više od 60 žena, koje nisu u mogućnosti da plaćaju časove fitnesa. U sklopu projekta rađena je i radionica slikanja za djecu u Osnovnoj školi „Hamdija Kreševljaković“.

„Volimo da radimo i učimo, upoznale smo se i družimo se, od penzionerki do radnica, nezaposlenih, zajedno učestvujemo na ovim treninzima,“ kaže Nazira, jedna od učesnica obuka.

Ideju za projekat je pokrenula predsjednica Udruženja „Naš koncept“ Sanela Muharemović. „Uzimajući u obzir da imamo puno nezaposlenih žena koje nemaju aktivnosti, jedna od mojih vizija bila je da organizujemo nešto što će ih izvesti iz kuće, i takođe djelovati na njih i psiho-terapeutski. Neke žene su doživjele ogromno psihičko poboljšanje uz ovaj rad. Sretne su jer s toliko ljubavi i kreativnosti prave nakit za sebe i druge, i radujemo se da im damo priliku da na izložbi prodaju ono što naprave.“

Žene koje učestvuju u ovom programu su dobitne osnovni materijal za rad, koji im daje mogućnost da se aktivno bave ovim hobijem, kako bi u nekom narednom periodu imale mogućnost da na ovaj način osiguraju osnovnu ekonomsku nezavisnost.

„Većina žena ovdje su nezaposlene i ne bi mogle učestvovati kada bi se ove aktivnosti plaćale. Meni je prvi put da sam dio ovako nečega. Dođem ovdje da odmorim mozak, to mi je kao neka vrsta psiho-terapije. Edukatori su nam odlični, dijele sa nama znanje i posvećeni su. Žene svih generacija su se ovdje zblizile, i ovo je divan poticaj za žene ove dobi, dobro nam dođe da se družimo,“ kaže Narcisa, dok pokazuje svoju tek završenu ogrlicu.

Izložba radova je planirana u septembru, a učesnice edukacije su već sa zadovoljstvom i ponosom pokazale neke od svojih radova. Sve su izrazile želju za nastavkom edukacije, kao i sličnim prilikama da provedu vrijeme u kontaktu s drugim ženama, radeći na svojim vještinama, družeći se, razgovarajući, te tvrde da na sve radionice dolaze s ljubavlju...

Šampioni projekta

Admir Kurić, MZ Slatina, Jablanica

Admir Kurić, predsjednik Savjeta Mjesne zajednice Slatina, Jablanica, aktivista je koji motiviše mlade ljudi u Slatini da se preko svoje zajednice uključe, ne samo u ovaj projekat, već i u druge aktivnosti i inicijative od društvenog značaja, kako bi doprinijeli stvaranju boljih uslova života i osigurali ostanak i opstanak mlađih ljudi na ovom području.

Koji su neki od prioriteta i problema s kojima se susrećete vi i drugi mlađi ljudi u vašoj mjesnoj zajednici?

Jedan od velikih problema u našoj zajednici je iseljavanje stanovništva. Mjesna zajednica Slatina trenutno po popisu stanovništva broji oko 450 stanovnika, ali mnogo je manje onih koji svakodnevno borave na ovom području. Također, ovdje trenutno živi većinom starija populacija, a mlađi koji su tu imaju problem sa zapošljavanjem zbog nedostatka radnih mjesta.

Pored tih problema, također imamo svakodnevne druge izazove koji se tiču infrastrukture i uređenja naše zajednice. Jedan od prioriteta, koji je identifikovala većina građana, bio je i nedostatak grijanja u područnoj školi „Suljo Čilić“, gdje trenutno nastavu pohađa 15 učenika po dva nastavna programa. Na zboru građana donesena je odluka da je uvođenje grijanja prioritet za školu, jer se tokom zimskih mjeseci, zbog loženja, ne mogu koristiti druge prostorije. Zahvaljujući radovima koji su sada u toku, nova školska godina će obradovati mališane i nastavnike s toplim učionicama i boljim uslovima za rad.

Škola je zgrada koju svi koristimo za mnoge aktivnosti, te se pored nastave tu održavaju i zborovi građana, izbori, treninzi i edukacije, kao što su savjetovanja za žene iz općine Jablanica, te seminar iz malinarstva koji je pripremilo udruženje poljoprivrednika, tako da će uvođenje grijanja u školu doprinijeti čitavoj našoj zajednici.

Da li vam je ovaj projekat donio i neke druge dobrobiti, osim rješavanja tog prioriteta?

Tokom ovog projekta mnogo su nam pomogle i razne vrste edukacija, treninga i umrežavanja. MZ Slatina nije prije imala aktivnosti s UNDP-om, i preko općine smo se uključili u ovaj projekat, koji nam je dao mogućnost da radimo na izgradnji vlastitih kapaciteta. Imali smo obuke iz informatičke pismenosti, treninge za izrade projektnih prijedloga i vođenja projekata s Centrom za promociju civilnog društva, koji su bili veoma korisni, te edukacije iz lobiranja. Mnogi članovi naše mjesne zajednice su prošli ove obuke i sada su osposobljeni da preuzmu mjesnu zajednicu, nakon završetka mog mandata. Tim UNDP-a

nam konstantno daje podršku, a i sastanci s potencijalnim investitorima preko Fondacije Networks su bili korisni da bi ohrabrili poduzetnički duh. Također nam je pomoglo i to što kroz ovaj projekat srećemo veliki broj ljudi koji drugačije razmišlja, i kroz te interakcije dobijamo i nove ideje i motivaciju za dalji rad.

Kako su mlađi ljudi angažovani kroz ovaj projekat?

U Savjetu naše mjesne zajednice imamo dosta mlađih ljudi koji su uključeni u funkcionalisanje i odlučivanje, i spremni su za rad, čak i ako nisu formalno dio Savjeta, ali su učestvovali na nekim obukama. Ukupno 15 ljudi iz naše mjesne zajednice je prošlo obuke koje su rađene u sklopu projekta, uključujući treninge za facilitaciju, informatičko osposobljavanje i pisanje projektnih prijedloga.

Naša mjesna zajednica se sastoji iz tri dijela - Gornja, Srednja i Donja Slatina, i teško je odlučiti koja od ovih lokacija je prioritet. Sada u Savjetu imamo mlađe osobe sa sve tri lokacije, tako da je lakše prepoznati i donijeti odluke o prioritetima koji su najbitniji u određenom trenutku. Do sada su održana tri zbora građana, uključujući i raspravu o budžetu općine Jablanica i prioritetima koji uključuju sanaciju vodovodne i kanalizacione mreže. Forumi i rasprave o budžetu su i prije bili praksa općine, ali ne u ovoj formi, i nisu bili toliko posjećeni. Sada stavljamo veliki akcenat na to koji su naši problemi i prioriteti i trudimo se da skrenemo pažnju načelniku i općinskim službama na iste.

Kakva su vaša dosadašnja iskustva što se tiče saradnje s drugim akterima u zajednici, kao što su općina i organizacije civilnog društva?

Dosta stvari smo uradili zahvaljujući saradnji s načelnikom Salemom Dedićem, i imamo izuzetnu saradnju s općinskim organima, i dobru komunikaciju s političkim partijama. Obraćamo se Općini ukoliko nam je potrebna pomoć za socijalno ugrožene kategorije, posebno za penzionire kojima su potrebni lijekovi, i tu nam Općina također uvijek izlazi u susret s određenim iznosima. Imamo spisak onih koji su socijalno ugroženi, kao i onih kojima je potrebna pomoć pri kupovini sjemena za sadnju, i u saradnji s Općinom radimo na tome da pomognemo građanima.

Uređenje plaže u MZ Slatina, Jablanica

Sarađujemo i s organizacijom „Pod istim suncem“, s kojom smo radili uređenje plaže na obali Jablaničkog jezera i čišćenju obale. Ova organizacija je također sprovedla i obuku za članove naše mjesne zajednice, i ustupila nam svoje prostorije i informatičku opremu za rad kada smo pripremali projekat.

Pored rada na ovom projektu, i saradnje s organizacijama civilnog društva, vi ste također uključeni i u mnoge druge inicijative u MZ Slatina. Koje su neke od aktivnosti koje ste do sada implementirali?

Pokrenuli smo mnoge inicijative za izgradnju, održavanje i uređenje naše zajednice. Nisam pobornik da nam neko drugi radi, ako možemo mi. Od Općine smo dobili dosta materijala i donacija da kroz radne akcije riješimo određene infrastrukturne probleme, kao što su na primjer beton i mikseri za beton, a mi onda sami radimo na izgradnji onoga što nam je potrebno. U protekle tri godine ugradili smo 150 kubika betona, promijenili smo trasu električnih instalacija i stubova u dužini od 2 kilometra, uradili smo noćnu rasvjetu, probili put do Jablaničkog jezera u dužini od dva kilometra, a trenutno se radi na postavljanju kanalizacione mreže.

Mladi ljudi u našoj zajednici uglavnom se odazovu na bilo koju inicijativu, i teško je ponekada obezbijediti prevoz za sve koji dođu da volontiraju. Radili smo čišćenje puta

prema jezeru, košenje i čišćenje Harema, popravljanje ograde i pravljenje kapije, te projekat autobuskih stajališta, koja su potrebna djeci kada idu u školu.

Također, nakon što sam preuzeo mjesto predsjednika Savjeta Mjesne zajednice Slatina, aktivno sam se zalagao za uređenje planinarskog doma, tako da smo brzo dobili saglasnost od Radio TV BiH da obnovimo stari repetitor, a uz pomoć Općine dobili smo materijal. Sada smo zahvaljujući našem radu tu uredili planinarski dom koji je dostupan za planinare, bicikliste i motoriste.

Šta vas motiviše u vašem radu?

Ova mjesna zajednica i ljudi ovdje su kao moja porodica. Smatram da imam veliku odgovornost što sam na ovoj poziciji, to mi je dalo priliku da budem lider i da se zauzmem za rješavanje problema na ovom području. Moj cilj je da sve probleme u našoj mjesnoj zajednici riješimo uz savjetovanja. Bitno je steći povjerenje sugrađana i raditi na dogovoru, a kada narod prepozna da radimo na nečemu, onda nam vjeruju i spremni su i oni da se angažuju. Nadam se da će ova mjesna zajednica ići samo naprijed, i da će neko adekvatan nastaviti moj rad. Moja želja je da se mladi ljudi što više uključe u razvojne aktivnosti, i da ostanu ovdje, a za to je potrebno više se fokusirati na stvaranje radnih mesta i zapošljavanje.

Uređenje planinarskog doma na vrhu Pisvir

Košenje i čišćenje Harema

Društveni centri

Društveni centri su prostori koji služe mjesnim zajednicama i građanima da se okupljaju, umrežavaju, sarađuju, učestvuju u donošenju odluka, uče i razvijaju sebe i svoje zajednice, te imaju bitnu ulogu za razvoj društvenog kapitala i kohezije. Do sada je u sklopu projekta otvoreno i opremljeno 12 centara, a aktivnosti u centrima koordiniraju menadžeri koje finansira opština.

DRUŠTVENI CENTAR OLOVO

Društveni centar u Olovu, koji se nalazi u sklopu sportskog centra s terenima za odbojku, tenis i košarku, privlači veliko interesovanje građana, i već se koristi za aktivnosti udruženja i sportskih timova, promocije knjiga, radionice kulturne baštine i zaštite okoliša. Redovno organizovanje događaja, te turnira i sportskih dešavanja osigurava da Društveni centar zaista bude prostor oko koga se odvija život u zajednici.

"U razgovoru s građanima primijetili smo da postoji potreba da se druže, da budu dio mjesne zajednice i dio donošenja odluka, i sada kroz ovaj projekt i preko Društvenog centra imaju veću mogućnost da se uključe", kaže Hedija Jamaković, koordinatorica projekta za Općinu Olovo.

U Centru je planirano i promovisanje privrednih dobara, izložbe rukotvorina, te razni kursevi, a termini u sportskom kompleksu, kao i u samom centru su popunjeni programima organizacija civilnog društva i sportskih društava. Nove, moderne prostorije daju i mladim ljudima, koji su već aktivni kroz sport i društveni angažman, mogućnost da se preko Centra bolje uključe i realizuju svoje ideje, te budu aktivni promoteri napretka i razvoja svoje zajednice.

"Smatram da je ovo jedna prekretnica u razvoju Općine Olovo gdje svaki građanin može da se osjeća bitnim i gdje njihove ideje mogu da se realizuju. Udruženja koja nemaju sjedište ili adekvatne prostorije sada mogu da koriste ovaj prostor za svoje aktivnosti, i Centar promoviše ideju da se svaki građanin osjeća dijelom ove zajednice," menadžer centra Amir Muminović.

DRUŠTVENI CENTAR GRAČANICA

Društveni centar Gračanica otvoren je 26. 5. 2017. godine i dostupan je građanima, udruženjima kao i vijećnicima mjesnih zajednica. U prostoru se trenutno pišu projekti za mjesne zajednice Gračanica, Orahovica i Malešići, i do sada je u ovim prostorijama napisano 18 projektnih prijedloga. Menadžerica Centra Adisa Spahić kaže da se u Centru planira održavanje raznih aktivnosti kao što su projekcije filmova za djecu, slikarske radionice za djecu i starije, večeri poezije, promocije Gračaničkog Glasnika, Dani Kane, i mnoge druge aktivnosti koje će obogatiti svakodnevni život u Gračanici. Građani dolaze u prostorije i da se druže, razgovaraju i raspravljaju o prioritetima i temama od značaja za zajednicu.

U Gračanici se kroz Društveni centar također testira i platforma, preko koje se trenutno prikupljaju novčana sredstva za folklor i narodne nošnje za 35 djevojčica i dječaka, te oprema za fudbalski inkubator za mališane u mjesnoj zajednici Gornja Orahovica.

"Broj građana koji učestvuju u aktivnostima, posebno forumima se povećava i vidimo u tim glasanjima i promjenu načina razmišljanja o prioritetima. Zanimljivo je posmatrati kako jačanje uloge mjesne zajednice znači i jačanje pojedinaca u mjesnim zajednicama, jer se građani osjećaju osnaženima i uključenima. Ovaj Društveni centar će služiti kao spona među građanima, i prostor gdje se mogu povezivati i zajedno raditi za dobrobit cijele zajednice," Adisa Spahić, menadžerica Društvenog centra Gračanica.

EDIS DERVIŠAGIĆ, NAČELNIK OPĆINE GRADAČAC

Uvjeren sam da će ovaj projekat doprinijeti još jačoj saradnji između Općine Gradačac i građanstva. Smatram da je budućnost razvoja općine zasnovana na ovakvom partnerstvu sa građanima, ali i sa razvojnim partnerima kao što su ambasade Švedske i Švicarske, i Razvojni program Ujedinjenih nacija. Bez ove vrste saradnje i podrške jedinice lokalne samouprave teško mogu ostvariti značajan iskorak, a zajedničkim snagama građani, mjesne zajednice, općine i donatori mogu doprinijeti kvalitetnijem životu.

1. Kako se Gradačac uključio u projekat "Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH?"

Ovaj projekat je jedan od nekoliko projekata u koje je uključena općina Gradačac, i nekako se podudario s aktivnostima koje smo već sprovedili, kao što su akcije koje su imale za cilj jačanje uloge mjesnih zajednica u donošenju odluka općinskih vijeća i regulisanje pitanja izbora u mjesnim zajednicama. Građani su na ovim izborima imali mogućnost da sami odluče ko će ih zastupati, i nakon izbora, Gradačac je u 36 mjesnih zajednica dobio sasvim nova vijeća. Uporedo s ovim dešavanjima, mi smo također aplicirali i za ovaj projekat, i na naše zadovoljstvo, odabrani smo u prvom krugu.

2. Koje su neke od glavnih aktivnosti koje su rađene do sada na jačanju uloge mjesnih zajednica i promociji aktivnog građanstva?

Nakon što je odabранo 6 mjesnih zajednica koje će učestvovati u projektu, u ovim zajednicama su održani forumi na kojima su građani imali priliku učestvovati i upoznati se sa svim aktivnostima. Ono što je nama posebno značajno jeste da je projekat pokrenuo mjesne zajednice i da građani sami odlučuju o aktivnostima koje će se implementirati. Ovih šest mjesnih zajednica uspjele su da formiraju vlastite timove koji su sami aplicirali i realizovali projekte, uz podršku UNDP-a i Općine Gradačac, i već smo u fazi završetka određenih infrastrukturnih projekata.

3. Kako uključujete građane u projekat i kako radite s njima?

Građani se uključuju kroz forume i debate, i veoma je važno da se na neki način stvari povjerenje između građanstva i jedinica lokalne samouprave i određenih institucija koje neposredno mogu i trebaju svojim djelovanjem da poboljšaju uslove za život. Jedan od ključnih motiva zašto se građani sada sve više uključuju je što je sada stvoreno povjerenje da ono što oni predlože može imati konkretnu realizaciju. Bitno je da građani znajuza određeni projekat od samog početka i ideje, preko aplikacije i administrativnog dijela, pa do konkretne realizacije samog projekta, kako bi na kraju bio ostvaren pozitivan rezultat. Nažalost, možemo konstatovati da određene grupe građana nisu aktivne, ima

dosta podozrenja i nepovjerenja u određene aktivnosti koje se poduzimaju. Oni gledaju na ove aktivnosti sa strane, bez aktivnog uključivanja, ali se broj ovih smanjuje, i puno je više onih koji žele aktivno učestvovati jer im je jasno da takve aktivnosti doprinose njihovom kvalitetnijem životu, a sve se to vidi kroz konkrete primjere.

4. Zašto su vam bitni ovi projekti i aktivnosti?

Posebno je značajno da ovakav rad utiče i na aktivnosti drugih mjesnih zajednica koje nisu dio ovog projekta i određenih skupina kao što su mladi, žene i socijalno isključene kategorije stanovništva. Insistiramo na uključivanju što većeg broja osoba, a ne samo Vijeća mjesne zajednice. Kroz projekat se stvaraju i uslovi za konkretan rad, u smislu stvaranja prostornih mogućnosti, opremanja prostorija, opremanja društvenih domova, što bitno utiče na uključivanje i okupljanje mlađih koji svojim aktivnostima pomažu život na području određene mjesne zajednice.

5. Kako vidite ulogu općine, načelnika i jedinica lokalne samouprave uopšteno u promociji aktivnog građanstva?

Svaki načelnik kao osoba koji vodi određenu jedinicu lokalne samouprave ima obavezu da aktivno djeluje na promociji prava građana, i bez takve sinergije i povezanosti i konkretne saradnje i svakodnevne komunikacije između načelnika i građana na nivou MZ mislim da ne možemo imati pozitivan rezultat. Imamo veliki broj kvalitetnih ideja i pojedinaca koji nemaju često priliku da svoju kreativnost, sposobnosti i znanja ispolje na neki drugi način, te se mora otvoriti mogućnost ovim građanima da svojim idejama doprinesu rješenjima problema u mjesnim zajednicama.

Šta kažu građani?

„Pošto pratim rad organa mjesne zajednice, a imajući u vidu ulogu mjesne zajednice, kao i da građani kroz ova tijela učestvuju u poboljšanju uslova života na području u kom žive, smatramo da članove savjeta treba stalno educirati i stimulirati na efektivniji rad. Projekat 'Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH' upravo tome i doprinosi. Naime, kroz sve što je projekat do sada obuhvatilo, a to su edukacije i obuke kroz koje su prošli predstavnici mjesnih zajednica, organizovanje i vođenje foruma na način da je svaki prisutni građanin aktivno učestvovao u istim, zatim, studijske posjete, dodjela informatičke opreme, osposobljavanje predstavnika mjesnih zajednica za pisanje projekata, te saradnja sa nevladinim organizacijama, doprinijele su jačanju aktivnosti savjeta mjesne zajednice kao i aktivizma građana, što je ujedno i jedan od ciljeva ovog projekta. U narednom periodu očekuje se realizacija projekata sa kojima su aplicirale mjesne zajednice po objavljenom javnom pozivu,” Aida Isaković, koordinatorica projekta u Općini Zenica.

„Ovo je mnogo olakšalo ne samo naš rad, već i liječenje za naše pacijente. Mi imamo preko 120 osoba oboljelih od karcinoma na našoj opštini, koji su prije morali ići u Doboј ili Banju Luku da vade nalaze i idu na dijagnostiku, tako da je ovo njima mnogo pomoglo da izbjegnu čekanja,” Toda Đukanović, glavna sestra, Dom Zdravlja, Petrovo.

„Mi smo ovdje uradili mnogo zahvaljujući vama, zato što sada građani biraju i odlučuju na forumima šta je prioritet, do sada toga nije bilo. Imali smo veliki odziv na forumima, i

sve veće je interesovanje sada u drugom krugu, i identifikovali smo prioritete. Kroz ovaj projekat sam naučio mnogo kroz seminare i edukacije, ali i da ja ne znam baš uvijek šta je najvažnije”, Brano Marjanović, predsjednik Skupštine opštine Petrovo.

„Zadnjih godinu i po dana imamo osjećaj da se poboljšala komunikacija sa Općinom, znamo ko je kontakt osoba, šta Općina od nas zahtijeva i pokušavamo zajedničkim snagama da prevaziđemo probleme. Zahvaljujući ovom projektu, šest mjesnih zajednica se upoznalo, i svaka od njih je imala svoje partnere, tako da sada bolje sarađujemo,” Mirel Bjedić, MZ Vida 1, Gradačac.

DA LI STE ZNALI?

Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine¹, (Član 43) i Zakon o lokalnoj samoupravi Republike Srpske², (Član 106) definišu sljedeće **načine učešća građana u radu jedinica lokalne samouprave:**

- ✓ referendum,
- ✓ zbor građana,
- ✓ građanska inicijativa,
- ✓ mjesna zajednica,
- ✓ sati građana u skupštinama i
- ✓ drugi oblici učešća, u skladu sa zakonom.

Mjesne zajednice u FBiH imaju nadležnosti za sljedeće oblasti:

- ✓ donošenje urbanističkih planova na području mjesne zajednice, uključujući komunalne objekte i objekte u općoj upotrebi
- ✓ razvoj privrede i društvenih djelatnosti
- ✓ briga o zaštiti osoba kojima je potrebna pomoć i saradnja sa stručnim organima u oblasti socijalne zaštite
- ✓ razvoj kulture i sporta
- ✓ očuvanje i zaštitu prirodnih i radom ostvarenih vrijednosti čovjekove sredine.

¹ „Službene novine Federacije BiH”, br. 49/06 i 51/09

² „Službeni glasnik RS”, br. 97/2016

ISTRAŽIVANJA I PUBLIKACIJE

S ciljem ostvarivanja boljeg i prosperitetnijeg života u zajednicama, u sklopu projekta objavljen je vodič u deset koraka: "Kako pokrenuti svoju zajednicu". Fokusiran na pojedince i ljudski potencijal kao osnove održivog razvoja, ova publikacija približava koncepte i mentalitet startupa razvoju zajednica, te služi kao putokaz onima koji su spremni da pokrenu svoje zajednice ka naprijed, radeći po principima aktivizma, predvodništva i poduzetništva. Vodič je namijenjen pojednicima iz svih sfera života koji imaju ideje kako doprinijeti transformaciji svojih zajednica kroz inkluzivni i održivi razvoj, kao i javnim ustanovama i njihovim zaposlenima.

Glavno pitanje koje se provlači kroz cijeli dokument jeste:

„Ako ne djelujem ja, onda ko drugi?“.

PLANIRANI DOGAĐAJI I AKTIVNOSTI...

„Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH“ u narednom periodu donosi...

- Aktivniji građanski angažman u inicijativama i projektima na lokalnom nivou
- Poboljšanje infrastrukture u mjesnim zajednicama
- Intenzivniji angažman socijalno isključenih kategorija društva
- Pravnu analizu zakonskog okvira, te jačanje odgovornosti na svim nivoima
- Promociju dosadašnjih aktivnosti kroz novu web platformu www.mjesnazajednica.ba

Copyright UNDP 2017

UNDP u Bosni i Hercegovini

Zmaja od Bosne b.b. 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Tel: +387 (33) 293 400 Fax: +387 (33) 552 330

E-mail: registry.ba@undp.org

Twitter: [@UNDPBiH #MjesneZajednice](#)

Facebook: <https://www.facebook.com/UNDPBiH/>

Sektor za socijalnu uključenost i demokratsko upravljanje

Voditeljica projekta:

Majda Ganibegović

Copywriter:

Lana Pašić

Design:

Mirna Česović

Naslovna fotografija:

UNDP/ Imrana

Kapetanović i Vanes Pilav

Quality assurance:

Melisa Durak,

UNDP Communications Officer

Za povratne informacije,

molimo vas kontaktirajte:

Melisa Durak,

UNDP odjel za komunikacije -

melisa.durak-buljubasic@undp.org